UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

KAKOVOST 2035: Akademska odličnost za odgovorno soustvarjanje prihodnosti

prof. dr. Annmarie Gorenc Zoran, prorektorica za kakovost, Univerza v Novem mestu

28. dan kakovosti GZDBK · Šmarješke Toplice · 12. november 2026

Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine
SRC-EDIH 2.0
EDIH European Digital Innovation Hubs Network
Sofinancira Evropska unija
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE IN JAVNO UPRAVO

Tri osebe

Kdo ima v družini ali med bližnjimi mladostnika, starega 13–15 let? Dvignite roko.

1. OSEBA

Prihodnji sodelavec

DANES	LETA 2035
13–15 let	22–24 let

internet, pametni telefoni, umetna inteligenca

?

?

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Opomba. Slika je bila ustvarjena z generativno umetno inteligenco ChatGPT (OpenAI, 2026). Prikazane osebe so izmišljene.

Tri osebe

Drugi človek že dela pri vas. Pomislite na eno ime.

1. OSEBA

Prihodnji sodelavec

DANES	LETA 2035
13–15 let	22–24 let

Danes hodi v osnovno ali srednjo šolo. Odrašča z umetno inteligenco.

2. OSEBA

Izkušen sodelavec

DANES	LETA 2035
≈ 40 let	≈ 49 let

več let izkušenj. Pozna procese – tacitno in eksplicitno znanje; a ga moramo razvijati in prenašati..

?

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Opomba. Slika je bila ustvarjena z generativno umetno inteligenco ChatGPT (OpenAI, 2026). Prikazane osebe so izmišljene.

Tri osebe

Tretji človek ste Vi. Jaz. Mi.

1. OSEBA

Prihodnji sodelavec

DANES	LETA 2035
13–15 let	22–24 let

Danes hodi v osnovno ali srednjo šolo. Odrašča z umetno inteligenco.

Se uči

2. OSEBA

Izkušen sodelavec

DANES	LETA 2035
≈ 40 let	≈ 49 let

15–20 let izkušenj. Pozna procese – tudi tisto, česar ni v nobenem navodilu.

Dragoceno znanje

3. OSEBA

Vi. Jaz. Mi.

DANES	LETA 2035
Svetujemo, odločamo	posledice

O tehnologiji, ljudeh, izobraževanju in raziskovanju svetujemo, odločitve

Ustvarjamo razmere za razvoj znanja

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Opomba. Slika je bila ustvarjena z generativno umetno inteligenco ChatGPT (OpenAI, 2026). Prikazane osebe so izmišljene.

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Kako bomo razvijali **znanje**, **kritično razmišljanje** in **odgovorno odločanje**, da bodo ljudje leta 2035 znali uporabljati nove tehnologije in reševati probleme, ki jih danes morda še ne poznamo?

Osrednje vprašanje

1 · prihodnji sodelavec

2 · izkušen sodelavec

3 · mi: soustvarjanje

Opomba. Slike oseb so ustvarjene z generativno umetno inteligenco ChatGPT (OpenAI, 2026). Prikazane osebe so izmišljene.

ICILS 2023: kako digitalno pismeni so naši osmošolci?

Mednarodna raziskava računalniške in informacijske pismenosti ter računalniškega mišljenja (IEA)

3.318 osmošolcev | **169** šol po Sloveniji | **8. razred** preverjanje maj–junij 2023 · danes večinoma 3. letnik srednje šole

Računalniška in informacijska pismenost

Ali znaš z računalnikom poiskati, ustvariti in deliti informacije?

483 **−27 točk**

manj kot leta 2013 (511)

KAJ MERI – OPREDELITEV IEA

Sposobnost uporabe računalnika za **raziskovanje, ustvarjanje in sporazumevanje**, da lahko učinkovito sodeluješ doma, v šoli, na delovnem mestu in v družbi.

Sporočilo: Smo tik nad mednarodnim povprečjem, a precej slabše kot pred desetimi leti.

Računalniško mišljenje

Ali znaš problem pretvoriti v postopek, ki ga izvede računalnik?

448 **−35 točk**

pod mednarodnim povprečjem

KAJ MERI – RAČUNALNIŠKO MIŠLJENJE

Sposobnost prepoznati problem iz resničnega sveta, primeren za računalniško obravnavo, razviti algoritemsko rešitev in ovrednotiti, ali jo lahko izvede računalnik.

1. prepoznaš in razčleniš problem → 2. načrtuješ (algoritemsko) rešitev → 3. preveriš in ovrednotiš rešitev

Vključuje lahko tudi programiranje, vendar **ne pomeni zgolj poznavanja posamezne aplikacije**.

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

IEA (2024), ICILS 2023 International Report; Pedagoški inštitut (2024), lestvica 400–540.

Hkrati: ta generacija umetno inteligenco že uporablja

Orodje imajo skoraj vsi. Ali znajo oceniti, kar jim orodje vrne?

SLOVENIJA **Safe.si (FDV UL), anketa 2025**

594 osnovnošolcev 7.–9. razreda (12–15 let), februar–april 2025

88 %
že uporablja orodja umetne inteligence

¾
uporabnikov (75 %) jih uporablja **za šolsko delo**

62 %
uporabnikov meni, da zna z UI dobiti **natančne odgovore**

39 %
meni, da je **vedno** dobil uporabne rezultate

> **„Glede dobljenih rezultatov so pogosto zelo nekritični."**
> — avtorji raziskave Safe.si

! **Pozor:** samoocena v spletni anketi, ne preizkus znanja. Raziskava ni preverjala, ali mladi napačen odgovor res prepoznajo. Nekaj pa vendarle pove.

ZDA **Pew Research Center**

Najstniki (13–17 let), ki so ChatGPT uporabili za šolo

2023 **13 %**

2024 **26 %** ×2 v enem letu

Novejši podatek (anketa jeseni 2025, objava feb. 2026): **54 %** najstnikov je za šolo že uporabilo klepetalnik UI. Vprašanje je širše (vsi klepetalniki), zato ni neposredno primerljivo z zgornjima.

POVEZAVA S PREJŠNJO PROSOJNICO

ICILS 2023
Pismenost je nižja kot leta 2013.
Računalniška in informacijska pismenost: 511 → 483 točk.

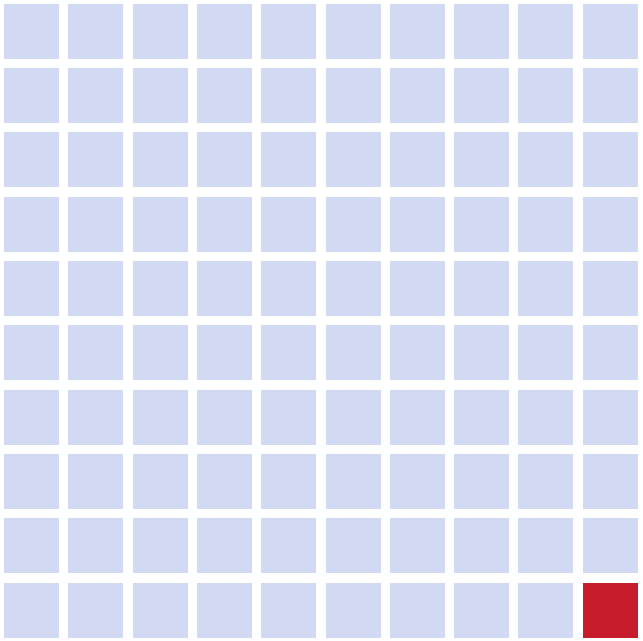
ČESA ICILS NE DOKAZUJE
Da je upad povzročila UI.
Pokaže pa, da odraščanje z zasloni še ni enako informacijski pismenosti.

KIRSCHNER IN DE BRUYCKERE, 2017
Mit digitalnega domorodca ne zdrži.
Informacijske pismenosti se je treba naučiti.

Ta generacija bo k vam prišla **z orodji v rokah**.
Ali bo prišla tudi z **zmožnostjo, da orodje oceni**, je odvisno od tega, kdo jo bo učil – in s kom.

Safe.si, Center za varnejši internet (FDV UL; 2025) · Pew Research Center (jan. 2025; feb. 2026) · Kirschner, P. A. & De Bruyckere, P. (2017). *Teaching and Teacher Education, 67*, 135–142.

Za kakovost je odločilen tisti 1%

99-odstotna točnost ■ tisti en odstotek

Recimo, da ima sistem 99-odstotno točnost. Kaj pa preostali primeri?

V proizvodnji: katere napake sistem spregleda ob novem materialu ali drugačni osvetlitvi?

V zdravstvu: kdo opazi/odloči, ko se zmoti sistem, ki opozarja na tveganje pri bolniku?

V upravi: kdo preveri predlog odločbe, ki ga je pripravil sistem?

Kdo prepozna napako in prevzame odgovornost? Je človek z UI pri tem res boljši?

Ali sta človek in umetna inteligenca skupaj boljša?

Raziskovalci z MIT (2024): pregled 106 poskusov in 370 izidov, objavljenih 2020–2023

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE

Človek sam | UI sama → Oba skupaj

Ali skupaj dosežeta več kot tisti od obeh, ki je sam boljši?

Do human–AI combinations perform better than the best of humans alone or AI alone?

106 poskusov

370 izmerjenih izidov

2020–23 objave v revijah in zbornikih

Vsak poskus je izmeril vse tri: človeka, UI in oba skupaj.

ODGOVOR

Ne. v povprečju

Kombinacija je bila v povprečju boljša od **človeka samega** – ni pa presegla **boljšega izmed obeh**.

▼ **Odločanje**
Ali je nekaj ustrezno? Ali je diagnoza pravilna? — **skupaj slabše**

▲ **Ustvarjanje vsebin**
Pisanje, oblikovanje — **skupaj bolje**

ZA NAS NAJPOMEMBNEJŠE: KDO NALOGO OBVLADA BOLJE?

ČLOVEK BOLJŠI OD UI

▲ **Umetna inteligenca mu je pomagala.**

Skupaj bolje od obeh.

UI BOLJŠA OD ČLOVEKA

▼ **Človek je rezultat poslabšal.**

Skupaj slabše kot UI sama.

SKLEP

Skupaj ni samodejno bolje. Kombinacija koristi, kadar **človek nalogo obvlada bolje kot UI.**

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Vaccaro, M., Almaatouq, A. in Malone, T. W. (2024). When combinations of humans and AI are useful: A systematic review and meta-analysis. *Nature Human Behaviour, 8*, 2293–2303. https://doi.org/10.1038/s41562-024-02024-1

Zakaj? Poskus s 758 svetovalci podjetja BCG

Naključna razporeditev: brez orodja · z GPT-4 · z GPT-4 in uvodom v uporabo — objavljeno v reviji Organization Science, 2026

ZNOTRAJ SPOSOBNOSTI ORODJA

18 poslovnih nalog

zasnova izdelka, analiza, pisanje, prepričevanje

+12,2 %
več opravljenih nalog

25,1 %
hitreje

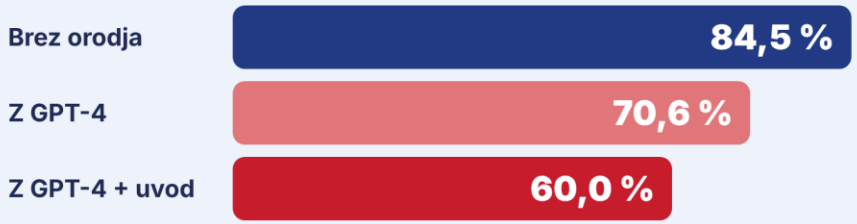
To je velika priložnost.

»Nazobčana meja« – tako avtorji opišejo zmožnosti orodja: nalogi, ki se zdita enako zahtevni, sta lahko na različnih straneh meje. Na pogled se to ne vidi.

IZVEN SPOSOBNOSTI ORODJA

Ena strateška naloga

Pravi odgovor je bil skrit v **intervjujih**, ne v preglednici – na pogled tega ni bilo videti.

–19 odstotnih točk pravilnih rešitev
skupini z UI skupaj v primerjavi s skupino brez nje

KAJ SE JE ZGODILO?

IZDELEK ORODJA

Prepričljiva, lepo utemeljena – in napačna rešitev.

ISTO ORODJE, PRIMERLJIVI LJUDJE

Naključno razporejeni; razlikovala se je naloga.

Skupini sta reševali ločeni nalogi.

UVOD V UPORABO NI POMAGAL

Skupina z uvodom je bila najslabša (60 %).

SKLEP

Odločilno ni, ali imaš orodje – ampak ali prepoznaš, kdaj ga naloga presega, in rezultat **preveriš, namesto da mu zaupaš**.

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Dell'Acqua, F., McFowland III, E., Mollick, E., Lifshitz, H., Kellogg, K. C., Rajendran, S., Krayer, L., Candelon, F., & Lakhani, K. R. (2026). Navigating the jagged technological frontier. *Organization Science, 140*(2). https://doi.org/10.1287/orsc.2025.21838

Kdo preverja – in kaj odloča, ali napako ujame?

Preverjanje ni odvisno samo od znanja. Odvisno je tudi od tega, kako je organizirano delo.

2.784 udeležencev je preverjalo podatke o emisijah toplogrednih plinov, ki jih je iz poročil podjetij izluščila UI. Predlog so lahko sprejeli ali ga označili kot napačnega.
Harvard Data Science Review, 2026 · udeleženci: spletni sodelavci v ZDA, ne strokovnjaki za emisije

1 Odnos do orodja

Naklonjeni UI so pogosteje **spregledali napake** – sprejeli so napačne predloge.

Skeptični do UI so **ujeli več napak** – a so včasih »popravili« tudi pravilne vrednosti.

Odnos do orodja je bil **močnejši napovednik** uspešnosti kot starost ali spol.

2 Postopek

Ko je popravek zahteval **en korak več** – vpis pravilne vrednosti – so ljudje **popravljali manj** in pogosteje pustili napako.

Skupna točnost se skoraj ni spremenila (68 % z zahtevanim vpisom, 66 % brez). Spremenilo se je, **katere napake ostanejo**.

Kakovost preverjanja ni samo v človeku – **je tudi v postopku**, ki mu ga damo.

CILJ: STROKOVNO UTEMELJENO ZAUPANJE

✖ Nekritično zaupanje

✖ Avtomatično nezaupanje

✔ Rezultat **sprejmemo**, kadar imamo dokaze – **preverimo**, kadar jih nimamo.

KAJ NAM TO POVE?

Preverjanje ni samo lastnost posameznika – odvisno je od tega, **kako oblikujemo delovni proces**.

Če študentu samo rečemo »preveri odgovor UI«, še ne vemo, **ali bo to storil – in kako kakovostno**.

Zato preverjanje vgradimo v sam učni proces – zahtevamo:

vire · dokaze · utemeljitev · razlago, zakaj je rešitev sprejel ali zavrnil

NASLEDNJE VPRAŠANJE →

Ali lahko umetna inteligenca **navidezno** zmanjša razliko med manj izkušenimi in izkušenimi?

Beck, J., Eckman, S., Kern, C. in Kreuter, F. (2026). Bias in the loop: How humans evaluate AI-generated suggestions. *Harvard Data Science Review, 8*(2); arXiv:2509.08514.

Kako UI vpliva na ljudi z različnimi izkušnjami?

Raziskava med 5.172 zaposlenimi v podpori strankam (The Quarterly Journal of Economics, 2025)

KAJ SO IZMERILI

+15 % produktivnost – več rešenih zahtevkov na uro

- **Najmanj izkušeni** – **največ pridobili** – hitreje in kakovostneje
- **Najbolj izkušeni** – le **malo hitreje** – kakovost **malo slabša**

KAJ TO POMENI – IN ČESA NE

Boljša uspešnost z orodjem ≠ samostojno osvojene kompetence.

- ✔ Raziskava kaže tudi **pozitivne učinke na učenje** zaposlenih.
- ✖ Ne dokazuje pa, da pomoč orodja zagotavlja kompetentnost za **zahtevne, nepredvidljive odločitve**.

ZA KAKOVOST VISOKOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

Študent z UI pripravi odlično besedilo ali analizo – to je lahko kakovosten izdelek. **Toda:**

- **Ali zna pojasniti, zakaj je rešitev pravilna?**
- **Ali zna prepoznati napačno predpostavko?**
- **Ali zna odločitev zagovarjati, ko orodje ponudi napačen odgovor?**

Kakovosti učenja ne merimo samo s končnim izdelkom. Preverjamo tudi: **razumevanje** **presojo** **odgovornost za odločitev**

Za visokošolske institucije: poleg uporabe UI sistematično razvijati **strokovno presojo, kritično mišljenje in odgovornost za odločitve**.

ŠTIRI RAZISKAVE – ENO SPOROČILO

- MIT · 106 POSKUSOV — **Skupaj ni samodejno bolje.**
- BCG · 758 SVETOVALCEV — **Izven sposobnosti orodja −19 o. t.**
- 2.784 UDELEŽENCEV — **Odnos in postopek odločata.**
- 5.172 ZAPOSLENIH — **Uspešnost ≠ kompetentnost.**

UI lahko močno poveča produktivnost in kakovost dela – **zanesljivo pa takrat**, ko človek razume nalogo, pozna omejitve orodja in zna presoditi rezultat.

Ne samo, ali znajo študenti uporabljati UI – ali znajo presoditi, kdaj se moti?

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Brynjolfsson, E., Li, D. in Raymond, L. (2025). Generative AI at work. *The Quarterly Journal of Economics, 140*(2), 889–942. https://doi.org/10.1093/qje/qjae044

Cilj: strokovno utemeljeno zaupanje

slepo zaupanje | **strokovno utemeljeno zaupanje** | samodejno nezaupanje

Rezultat sprejmemo, kadar imamo zanj dokaze – in ga preverimo, kadar jih nimamo.

Ali sodelavec lahko preprosto opozori na napako algoritma?

Ali ima dovolj znanja, da napako prepozna?

Ali je opozorilo prispevek h kakovosti – ali motnja v procesu?

Edmondson (1999), 51 timov v proizvodnem podjetju: psihološka varnost – upati si vprašati, priznati negotovost, opozoriti na napako – je povezana s tem, koliko se tim uči. **Psihološka varnost ne pomeni nižjih zahtev.**

Kakovost sodelovanja človeka in tehnologije je tudi vprašanje **zasnove dela, voditeljstva in kulture kakovosti.**

Edmondson, A. (1999), *Administrative Science Quarterly 44*(2), 350–383

Vrnimo se k drugemu človeku – izkušenemu sodelavcu

Primer Ford: od 15. do 1. mesta med množičnimi avtomobilskimi znamkami v ZDA (J.D. Power, začetna kakovost, 2023 → 2026)

REZULTAT

15. → 1.

mesto med množičnimi znamkami
prvič od leta 2010

−41
težav na 100 vozil v enem letu

3.
mesto med vsemi znamkami

! J.D. Power IQS meri težave, o katerih kupci poročajo v **prvih 90 dneh** lastništva – ne celotne življenjske dobe vozila.

KAJ JE FORD NAREDIL V TREH LETIH?

2023 · NOVA ORGANIZACIJA
Razvoj, proizvodnja, dobavna veriga in kakovost **v enem sistemu** pod enim vodstvom.

OKTOBER 2025 · VLAGATELJEM
Na linijah **900 kamer z umetno inteligenco** za odkrivanje napak.

JUNIJ 2026 · PODPREDSEDNIK ZA INŽENIRING STROJNE OPREME VOZIL, NOVINARJEM

> ***»Zmotno smo mislili, da bo umetna inteligenca … proizvedla kakovosten izdelek.«***

> ***»Premalo smo se posvečali izkušnjam naših najbolj izkušenih inženirjev.«***
> C. Poon, Ford (prevod)

KAKOVOSTI NISO PRINESLE SAME KAMERE

ZNANJE JE ODŠLO
Izkušeni so odšli, preden so njihovo znanje vgradili v sisteme.

VRNILI SO IZKUŠENE
≈ 300 izkušenih inženirjev
Po Bloombergu mnogi od tistih, ki so prej odšli.

PRENOS ZNANJA
Učijo oboje: sisteme in mlajše sodelavce.

»TALENT REFRESH«
Tako Ford imenuje celoto
vključno z zamenjavo ~⅔ vodilnih v industrijskem sistemu.

SKLEP

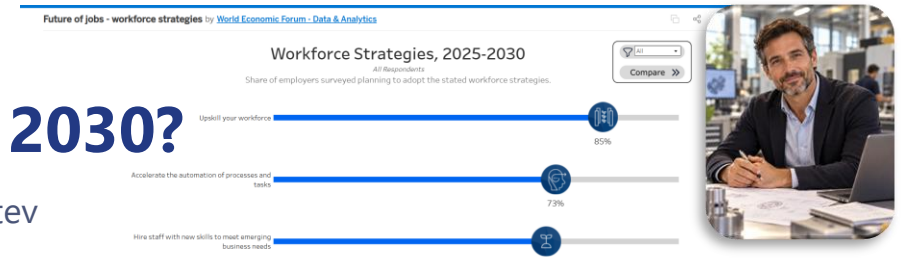
Izkušenj in razumevanja procesov ne smemo podcenjevati niti v času napredne avtomatizacije. **Toda to znanje se mora razvijati in prenašati.**

→ Razvoj znanja kot pogoj za spremembe vidijo tudi drugi delodajalci.

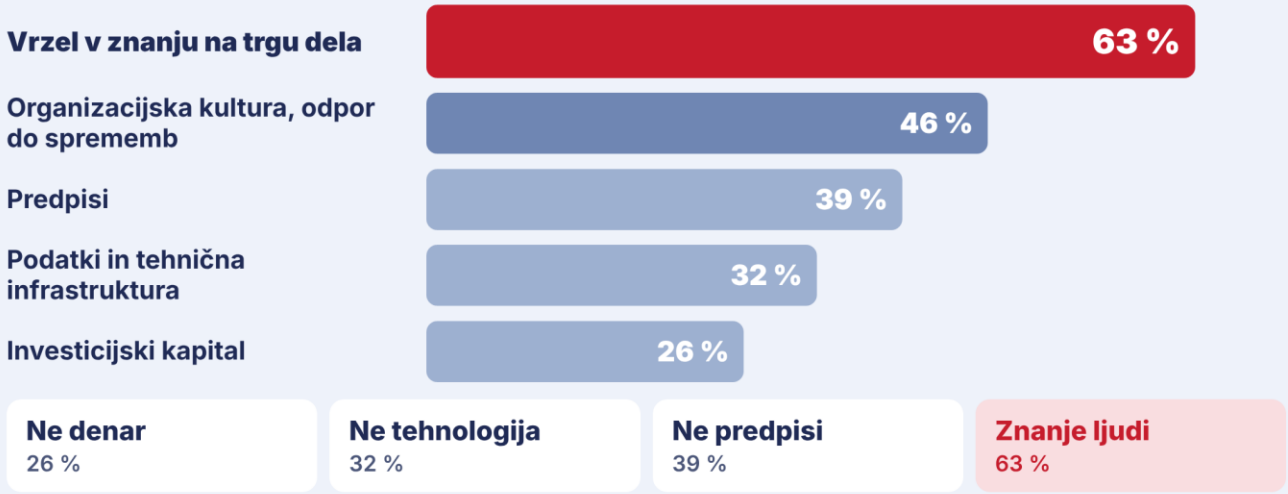
Ford, sporočilo za javnost, 25. 6. 2026 (J.D. Power IQS 2026;) · Ford, Q3 2025 earnings call · Bloomberg in BBC, junij 2026 (izjave C. Poona)

Kaj je največja ovira za preobrazbo podjetij do leta 2030?

Svetovni gospodarski forum, Future of Jobs Report 2025: več kot 1.000 delodajalcev iz 55 gospodarstev

OVIRE ZA PREOBRAZBO PODJETJA (DELEŽ DELODAJALCEV)

Ne denar	Ne tehnologija	Ne predpisi	Znanje ljudi
26 %	32 %	39 %	63 %

KAJ NAČRTUJEJO

85 %

načrtuje usposabljanje obstoječih sodelavcev – najpogostejši ukrep, ki ga navajajo.

Za primerjavo: avtomatizacijo procesov in nalog načrtuje 73 %.

Na prvem mestu so torej ljudje – usposabljanje je pred avtomatizacijo.

SKLEP ZA KAKOVOST

Za kakovost to pomeni: največja naložba v naslednjih letih ne bo oprema, **ampak znanje ljudi.**

Kdo torej pripravi človeka? Izobraževanje in usposabljanje – na univerzi in v organizaciji.

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

World Economic Forum (2025). *The Future of Jobs Report 2025*, pogl. 4: Workforce strategies

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Tretja oseba: vi, mi

Začnimo z vami

3. OSEBA · MI Podatki GZDBK: gospodarstvo v regiji za l. 2025

7,25 mrd €

prihodkov

2.424 družb iz regije

60,7 %

prihodkov na tujih trgih

Slovenija: približno 40 %

81.129 €

neto dodane vrednosti na zaposlenega

Regija	81.129 €
Slovenija	67.102 €

V gospodarstvu z visoko dodano vrednostjo je zelo pomembno, da novi sodelavci čim prej znajo delati strokovno in samostojno – in da pri tem ne ogrožamo kakovosti.

Skupaj

To so dosežki regije – za njimi so leta vlaganj, znanja in odločitev.
Predvsem pa ljudje, o katerih danes govorimo. Brez vas tudi univerze ne bi bilo.

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine, Gospodarstvo regije v letu 2025 (gospodarske družbe; Slovenija: AJPES, Poslovanje gospodarskih družb v letu 2025). https://www.gzdbk.si/si/regija/gospodarstvo/

Nova javna univerza – Univerza v Novem mestu

1. JULIJ 2026

4. javna univerza v Sloveniji

ZNANJE IN IZOBRAZBA

»... največji izenačevalec v življenju.«

Janez Janša · 4. 11. 2026

UMETNA INTELIGENCA

»... orodje, ki krepi tistega, ki je že močan.«

Janez Janša · 4. 11. 2026

KRITIČNO MIŠLJENJE

»... kritičnost do lastnih stališč.«

rektor Matej Makarovič

Za kakovost: učinek UI je odvisen od naloge, strokovnega znanja in zmožnosti presoje.

UNM UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

GOV.SI, 3. 7. 2026 in 4. 11. 2026. *Opomba.* Slika UNM Facebook profilna slika.

Desetletja do ustanovitve – in še dlje.

1994 prva zamisel o javni univerzi

2014 prvi resni poskus – pridruži se le polovica zavodov

jun 2025 pismo o nameri – vsi zavodi

sep 2025 vloga za akreditacijo na NAKVIS

dec 2025 obisk strokovnjakov NAKVIS: vseh 16 standardov izpolnjenih

11. 2. 2026 Odlok o ustanovitvi v Državnem zboru

1. 7. 2026 vpis v sodni register – 4. javna univerza

dec 2023
podpis listine na pobudo Krka, d.d.

»Močna formalna podpora lokalnega gospodarstva in negospodarstva.«

strokovnjaki NAKVIS, med prednostmi univerze

Pobuda: lokalna skupnost, akademsko in gospodarsko okolje.

gov.si, 16. 9. 2025 (1994; pobuda; vloga) · gov.si, 3. 7. 2026 (vpis 1. 7. 2026) · Odlok o ustanovitvi UNM, UL RS 12/26 · NAKVIS, poročilo o prvi akreditaciji UNM (obisk 1.–2. 12. 2025)

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

*Opomba. S*like: https://www.gov.si/novice/2025-06-10-podpisano-pismo-o-nameri-o-ustanovitvi-javne-univerze-s-sedezem-v-novem-mestu/#group-322639-3; https://www.krka.si/medijsko-sredisce/novice/podpis-listine-za-ustanovitev-javne-univerze-v-novem-mestu/ ; https://www.gov.si/novice/2026-05-18-minister-papic-v-novem-mestu-ob-zakljucku-postopka-ustanovitve-nove-javne-univerze/

8 članic + 1 pridružena članica = UNIVERZA V NOVEM MESTU *University of Novo mesto*

zdravstvene vede	**strojništvo**	**poslovne in upravne vede**	**ekonomija in informatika**
industrijski inženiring	**informacijske študije**	**organizacijske študije**	**upravljanje podeželja**

RUDOLFOVO

2.033

študentov ob akreditaciji

16 / 16

standardov NAKVIS izpolnjenih

Upravni odbor UNM: 9 članov

1 član iz gospodarstva – izbere ga univerza z javnim pozivom izmed kandidatov, ki jih predlagajo:

GZS · OZS · ZDS · ZDOPS · Združenje Manager

7. člen Odloka o ustanovitvi UNM

Člani:

izr. prof. dr. Katarin Krapež, predsednica
prof. dr. Leon Cizelj
prof. dr. Karmen Erjavec
prof. dr. Igor Papič
doc. dr. Srečko Divjak
Jože Colarič
Lucija Galič
Nastja Pevec
Andrej Vastl

NAKVIS, poročilo o prvi akreditaciji UNM · gov.si, 3. 7. 2026 · Odlok o ustanovitvi UNM, UL RS 12/26, 7. člen

Sodelovanje in soustvarjanje

✋ **Roke naj ostanejo gor.**

1 · Kdo je dal študentu resničen problem iz podjetja za diplomsko ali magistrsko nalog?

2 · Kdo je stal v predavalnici na fakulteti ali visoki šoli kot gost iz prakse?

3 · Ali je že kdo sodeloval z univerzo oz. fakulteto pri izzivu iz svojega podjetja?

Kdaj sodelovanje preraste v soustvarjanje?

Gostujoče predavanje

znanje iz prakse v predavalnico

Mentorstvo pri praksi

razvoj študentovih kompetenc

Zaključno delo

resničen problem organizacije

= soustvarjanje

Skupno raziskovanje

skupaj opredelimo problem, razvijemo in preverimo rešitev

Alpaydın in Fitjar (2024)
232 norveških organizacij & univerze

44 %

z raziskovalnim sodelovanjem (skupen projekt na konkretnem problemu) poroča o inovaciji izdelka

15 %

z neformalnim sodelovanjem

Gostujoča predavanja in neformalni stiki gradijo zaupanje – novo oz. dodano vrednost pa ustvari šele skupen problem.

Evropska komisija, Poročilo o Sloveniji 2026:

» Slovenija dosega dobre rezultate pri javno-zasebnih soavtorskih objavah, vendar ostaja sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom razdrobljeno.«

» ...dolgoročna institucionalna partnerstva so redka..«

Potrebujemo vse oblike. Vsaka ustvarja drugačno vrednost – in odpre vrata naslednji.

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Alpaydın, U. A. R., in Fitjar, R. D. (2024). How do university–industry collaborations benefit innovation? *Growth and Change, 55*(2); Evropska komisija, 2026 Country Report – Slovenia, SWD(2026) 224 final, 3. 6. 2026, str. 13

Za kakovost sodelovanja ni dovolj prešteti sporazumov ali srečanj

Ilustrativni prizor, ustvarjen s ChatGPT – ne prikazuje UNM ali organizacij v regiji.

1 **Pomislite na en zahteven problem kakovosti v vaši organizaciji, za katerega še nimate zadovoljivega odgovora.**

MORDA ...

- ne poznate pravega vzroka.
- potrebujete drugačen način zbiranja podatkov.
- potrebujete povezavo različnih strok.

PRVI KORAK JE POGOVOR

1. **Ali problem dovolj dobro razumemo?**
2. **Katera oblika sodelovanja je primerna?**
   - študentska naloga
   - skupno raziskovanje
   - druga oblika
3. **Kako bomo vedeli, da smo napredovali?**

Univerza nima vnaprej pripravljenih odgovorov. Ima **metode, ljudi in vire**, da problem skupaj razumemo in rešitev preverimo.

NAZAJ K TREM LJUDEM Z ZAČETKA

- tisti, ki se uči
- tisti, ki že veliko zna
- mi, ki danes ustvarjamo pogoje

Kaj povezuje tri osebe?

Prihodnji sodelavec
leta 2035 vstopa v poklic

Izkušen sodelavec
znanje razvija in prenaša naprej

Mi
danes odločamo, svetujemo o ljudeh, tehnologiji in znanju

Znanje: ne količina informacij, ampak sposobnost razumeti, preveriti in odgovorno uporabiti – tudi orodja, ki jih danes še ni.

Na univerzi: razvijati z zahtevno, preverljivo akademsko delo

V organizacijah: skozi prakso, mentorstvo, preverjanje in učenje

Za vaše organizacije: tehnologija · strokovno znanje · vodenje · učenje

Za univerzo: znanstvena odličnost · kakovostno izobraževanje · povezovanje strok

Za vse nas: znanje, kritično razmišljanje in odgovornost za sprejete odločitve

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Opomba. Slika je bila ustvarjena z generativno umetno inteligenco ChatGPT (OpenAI, 2026). Prikazane osebe so izmišljene.

UNIVERZA V NOVEM MESTU
University of Novo mesto

Kakovost 2035: Akademska odličnost za odgovorno soustvarjanje prihodnosti

Kakovost 2035 ne bo odvisna le od tega, kako pametne bodo naše tehnologije, temveč tudi od tega, kako **utemeljene, odgovorne in dolgoročno premišljene** bodo naše odločitve.

Hvala.

prof. dr. Annmarie Gorenc Zoran · annmarie.gorenc-zoran@unm.si

1 · prihodnji sodelavec

2 · izkušen sodelavec

3 · mi: soustvarjanje

Opomba. Slike oseb so ustvarjene z generativno umetno inteligenco ChatGPT (OpenAI, 2026). Prikazane osebe so izmišljene.

Reference

Alpaydın, U. A. R., & Fitjar, R. D. (2024). How do university–industry collaborations benefit innovation? Direct and indirect outcomes of different collaboration types. *Growth and Change, 55*(2), e12721. https://doi.org/10.1111/grow.12721

Beck, J., Eckman, S., Kern, C., & Kreuter, F. (2026). Bias in the loop: How humans evaluate AI-generated suggestions. *Harvard Data Science Review, 8*(2). https://doi.org/10.1162/99608f92.0e98898d

Brynjolfsson, E., Li, D., & Raymond, L. (2025). Generative AI at work. *The Quarterly Journal of Economics, 140*(2), 889–942. https://doi.org/10.1093/qje/qjae044

Dell'Acqua, F., McFowland, E., III, Mollick, E., Lifshitz, H., Kellogg, K. C., Rajendran, S., Krayer, L., Candelon, F., & Lakhani, K. R. (2026). Navigating the jagged technological frontier: Field experimental evidence of the effects of artificial intelligence on knowledge worker productivity and quality. *Organization Science*. https://doi.org/10.1287/orsc.2025.21838

Edmondson, A. (1999). Psychological safety and learning behavior in work teams. *Administrative Science Quarterly, 44*(2), 350–383. https://doi.org/10.2307/2666999

European Commission. (2026). *2026 country report – Slovenia* (Commission Staff Working Document SWD(2026) 224 final). https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2026)224&lang=en

Ford Motor Company. (2026, June 25). *Ford is No. 1 mainstream brand in J.D. Power initial quality study for first time since 2010*. https://www.fromtheroad.ford.com/us/en/articles/2026/ford-tops-jd-power-initial-quality-study

Ford's AI hiccups lead carmaker to rehire 'gray beard' engineers. (2026, June 25). *Bloomberg Law*. https://news.bloomberglaw.com/daily-labor-report/ford-ai-hiccups-push-carmaker-to-rehire-gray-beard-inspectors

Fraillon, J. (Ed.). (2024). *An international perspective on digital literacy: Results from ICILS 2023*. IEA. https://www.iea.nl/sites/default/files/2024-11/ICILS_2023_International_Report_0.pdf

Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine. (2026). *Gospodarstvo regije v letu 2025*. https://www.gzdbk.si/si/regija/gospodarstvo/

Kabinet predsednika vlade. (2026, November 4). *Predsednik vlade Janez Janša: Univerza v Novem mestu bo okrepila razvojne potenciale regije*. GOV.SI. https://www.gov.si/novice/2026-11-04-predsednik-vlade-janez-jansa-univerza-v-novem-mestu-bo-okrepila-razvojne-potenciale-regije/

Kirschner, P. A., & De Bruyckere, P. (2017). The myths of the digital native and the multitasker. *Teaching and Teacher Education, 67*, 135–142. https://doi.org/10.1016/j.tate.2017.06.001

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije. (2026a, March 20). *Če želimo razvoj, potrebujemo močne univerze*. GOV.SI. https://www.gov.si/novice/2026-03-20-ce-zelimo-razvoj-potrebujemo-mocne-univerze/

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije. (2026b, July 3). *Ustanovljena nova javna Univerza v Novem mestu*. GOV.SI. https://www.gov.si/novice/2026-07-03-ustanovljena-nova-javna-univerza-v-novem-mestu/

NAKVIS. (2025). *Poročilo skupine strokovnjakov o prvi akreditaciji Univerze v Novem mestu* (obisk 1.–2. 12. 2025).

Odlok o ustanovitvi Univerze v Novem mestu (OdUUNM). (2026). *Uradni list RS*, št. 12/2026. https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2026-01-0470

OpenAI. (2026). *ChatGPT* [Orodje generativne umetne inteligence; uporabljeno za ilustracije]. https://chatgpt.com/

Pew Research Center. (2026, February 24). *How teens use and view AI*. https://www.pewresearch.org/internet/2026/02/24/how-teens-use-and-view-ai/

Safe.si. (2025). *Safe.si raziskava SID 2025: Najstniki in umetna inteligenca*. https://safe.si/raziskave-in-trendi/safesi-raziskava-sid-2025-najstniki-in-umetna-inteligenca

Sidoti, O., Park, E., & Gottfried, J. (2025, January 15). *About a quarter of U.S. teens have used ChatGPT for schoolwork – double the share in 2023*. Pew Research Center. https://www.pewresearch.org/short-reads/2025/01/15/about-a-quarter-of-us-teens-have-used-chatgpt-for-schoolwork-double-the-share-in-2023/

Vaccaro, M., Almaatouq, A., & Malone, T. (2024). When combinations of humans and AI are useful: A systematic review and meta-analysis. *Nature Human Behaviour, 8*, 2293–2303. https://doi.org/10.1038/s41562-024-02024-1

World Economic Forum. (2025). *The future of jobs report 2025*. https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/